

De Roerdomp

Vereniging Madese NatuurVrienden

mei - juni - juli - augustus 2011

Bij de voorplaat: Rietzanger

Foto: Ger Luijten, 06-06-2010

De rietzanger (*Acrocephalus schoenobaenus*) vliegt door het riet met een insect in de snavel voor de jonkies. Natuurfotografie op zijn best! Voor zulke foto's moet je natuurlijk het geluk aan je kant hebben, maar dat beeld door de lens staat in die ene seconde wel in je geheugen gegrift. Je ziet ze in de Binnenpolder, in de Zonzeel en in de Biesbosch.

Website: ---> www.MadeseNatuurVrienden.nl <---

Doe mee en wordt ook lid van de MNV:

- Mail naar mnv@MadeseNatuurVrienden.nl of bel het secretariaat
- MNV secretariaat: Ankie Stoop - Siemons, tel. 0162 – 51 79 65

MNV karakter:

Wij zijn een vereniging voor Gezellige en Actieve natuurbeleving in de Gemeente Drimmelen en omstreken.

Doelstellingen:

- a) het leveren van een bijdrage aan natuur- en milieubescherming;
- b) de beoefening en verbreiding van de natuur- en milieustudie;
- c) het behouden en verbeteren van de natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden, de flora en fauna en het leefklimaat;
- d) met als ons werkgebied de Gemeente Drimmelen, het Nationaal Park De Biesbosch en de omliggende gemeenten van beiden.

Contributies per jaar:

Jeugd lid (tot 12 jaar) € 10,- / Volwassenen € 18,-

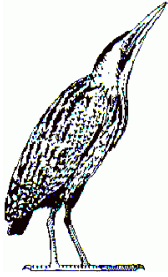
Partners € 27,- / Gezinslidmaatschap € 36,- / Donateur € 10,-

Giften en donaties zijn welkom op rekeningnummer 13 15 11 874 t.n.v. Madese Natuurvrienden te Made.

Publicatie van de Vereniging Madese NatuurVrienden onder de Creative Commons licentie BY-SA

Zie de akte op <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/nl/>

De Roerdomp

36ste jaargang, nummer 2
mei t/m augustus 2011

Van de voorzitter

De klaproos als symbool van nieuw leven bij de dodenherdenking

Met het vroege en veel te warme voorjaar dat al begin april begon was het ons wel opgevallen dat er al volop klaprozen bloeiden.

Op uitnodiging van de stichting die de Welbergse Klok onderhoud zijn Ankie en ik naar Welberg (Steenbergen) afgereisd om samen met Canadese oudstrijders de klok te luiden in het kader van de dodenherdenking op 4 mei 2011.

Vrienden en kennissen van de Welbergse stichting hadden daar als versiersel op hun revers een 'Poppy'. Een poppy, vertaald een klaproos, staat voor de Engelsen en Canadezen symbool voor het herdenken van hun doden die zijn gevallen in o.a. WOI en WOII.

Als op het slagveld de steden, dorpen en landerijen compleet overhoop worden geschoten, komt er het volgend voorjaar toch weer nieuw leven in de natuur; de klaproos grijpt als eerste die kans. Het is een prachtige symboliek die helemaal klopt en meer daarover vind je op <http://nl.wikipedia.org/wiki/Klaproos>

Geniet daarom de komende weken van de vele klaprozen langs de akkerranden, maar als je ze nou ziet staan in het dorp op braakliggende bouwterreintjes, denk dan nog eens 'Poppy'...

Met NatuurVriendelijke groet, Arjen Stoop

Huiszwaluwen in Drimmelen

Hieronder staat in de tabel een overzicht van het aantal nesten van de huiszwaluw in Made dorp en in de bebouwde kom van Drimmelen.

Jaar	Made	Drimmelen
2001	39	
2002	31	
2003	25	
2004	36	
2005	43	27
2006	45	30
2007	38	32
2008	35	34
2009	26	27
2010	27	29

Uit de tabel wordt duidelijk dat Made vanaf 2001 een wisselend beeld laat zien van de nesten. Drimmelen is wat constanter in aantallen de afgelopen vijf jaar. Wat niet zichtbaar wordt uit dit overzicht is dat het aantal locaties kleiner wordt en dat geldt dan met name voor Made.

In Made zijn de nesten in de omgeving van de Asterstraat beperkt tot enkele nesten. Alle andere nesten zijn te vinden in de Nachtegaalstraat. Dat maakt de kolonie kwetsbaar.

In de jaren '90 waren in de Hofstedestraat en in de Prinsenvolderstraat nesten te vinden. Echter, ze zijn verdwenen.

De toename van huiszwaluwen in 2004 kwam door de aanleg van de fietscrossbaan aan de rand van de kolonie. Dat gaf klei om nesten te maken. Enkele jaren waren er toen wat roodbruine nesten te zien.

De reden van terugval de afgelopen jaren is niet duidelijk, waarschijnlijk een combinatie van factoren.

In Drimmelen zijn de locaties meer verspreid. Vooral in 't Fort zijn er een aantal locaties bijgekomen.

Dit is te danken aan een aantal enthousiaste vogelaars die kunstnesten hebben opgehangen met resultaat.

Deze zwaluwen zijn waarschijnlijk afkomstig van de hoek Adriaan van Solmstraat, waar jarenlang 10 tot 15 nesten aan één huis hingen.

Toch zijn de aantallen in Drimmelen een schijntje van de aantallen van begin jaren '90 vorige eeuw. Toen zijn jarenlang aantallen van boven de 200 nesten geteld. Plotsklaps was het afgelopen met dit resultaat. Te hopen is dat de huiszwaluwentil binnen enkele jaren wordt bewoond.

In Made en Drimmelen hangen veel kunstnesten voor huiszwaluwen. Als er huiszwaluwen in een straal van 100 meter broeden is er grote kans dat deze binnen enkele jaren worden bewoond. Misschien een leuk idee om de huiszwaluw meer kans te geven.

Huiszwaluw (Delichon urbicum)

Tekening: Naumann, 1905, Wikipedia

De gegevens van de huiszwaluwen worden sinds dit jaar doorgegeven aan SOVON, zodat er een landelijke registratie komt.

Meer informatie over de huiszwaluw is te vinden op Wikipedia op <http://nl.wikipedia.org/wiki/Huiszwaluw>

René van Gils

Programma

Zondag 22 mei

Fietstocht Biodiversiteit in Drimmelen

Fietstocht langs diverse biodiversiteitsprojecten in de Gemeente Drimmelen. Deze fietstocht voert ons onder andere langs de gierzwaluwen neststenen die zijn ingemetseld in De Beukenhof op de hoek Adelstraat / Meidoornlaan.

Ook fietsen we de polder in naar de Vloedspui om te kijken waar de nestvlotjes voor de putspreeuwen, ofwel de zwarte sterntjes, liggen.

Vertrek om 09.00 uur vanaf Parkgebouw De Liniehof. Terug: 13.00 uur

10 – 13 juni

Pinksterkamp in Rijssen (Overijssel)

Het altijd weer gezellige natuurstudiekamp wordt dit jaar gehouden op kampeerboerderij De Langenberg in Rijssen, naast het Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug.

Zondag 19 juni

Dagexcursie De Schotsman (Zeeland)

Aan de oevers van het Veerse Meer ligt een uniek, 'gemaakt', natuurgebied met leuke vegetatie met o.a. orchideeën in natte graslanden. Daarna natuurlijk nog even 'vogelen' in Veere.

Organisatie; Ankie Stoop en Cor Huijgens. Cor laat ons als oud inwoner van Veere zijn mooiste plekjes van de stad en omgeving zien.

Vertrek om 09.00 uur vanaf Parkgebouw De Liniehof. Terug: 16.00 uur

Zaterdag 9 juli

Open Dag Natuurpark en Imkerij Made

In samenwerking met het bijengilde St. Ambrosius houden de Madese NatuurVrienden op deze Nationale Open Imkerijdag een Open Dag in Natuurpark De Liniehof. Kom genieten van de biodiversiteit en fiets heerlijk van het natuurpark naar de bijenstal van St. Ambrosius.

Vanaf 10.00 uur bij Parkgebouw De Liniehof aan de Kievitsstraat en bij bijenstal De Stal aan de Koekoekweg in Made.

Meer info: www.MadeseNatuurVrienden.nl en www.bijenhoudersgildestambrosius.nl

11 juli – 21 augustus: Geen activiteiten i.v.m. de grote vakantie.

Zaterdag 27 augustus

Nachtvlindernacht Natuurpark

Voor de 4e maal komen de vlinderexperts Ernst-Jan van Haaften en Bas Verhoeven van Altenatuur naar het natuurpark om de nachtpracht van de vlinderwereld te ontdekken. We inventariseren ook de muizen!

Meer info: <http://madesenatuurvrienden.nl/projecten/nachtvlindernacht>

Deze keer zitten we bewust eens laat in het vlinderseizoen in de hoop op nog meer nieuwe vlindersoorten. De nationale nachtvlindernacht is nog een week later op 2 september; zie www.nachtvlindernacht.nl
Vanaf 21.30 uur bij Parkgebouw De Liniehof tot in de kleine uurtjes!

Zaterdag 24 September

MNV 7e Lustrumfeest

Op 21 april was het 35 jaar geleden dat de natuurclub is opgericht en dat willen we graag vieren met een gezellig ledenfeestje.

LET OP: opgave is noodzakelijk vanwege het eten dus bel, als het effe kan voor u de benen neemt naar verre vakantie oorden, naar Ankie Stoop – Siemons op tel. 0162 – 517965.

Vanaf 18.30 uur in Parkgebouw De Liniehof met 'n apperatiefke en om 19.00 uur gaan we samen lekker tafelen en natafelen.

Zondag 2 oktober

Vogeltrekexcursie Breda

De Europese vogeltrekteldag Eurobirdwatch word altijd gehouden in het eerste weekend van oktober. Onder de deskundige leiding van vogelkenner Kees van der Krift gaan wij naar de Asterdplas in Breda om meer van de vogeltrek te zien.

Wij combineren het bezoek aan de Asterdplas met een bezoek aan de naastgelegen nieuwe Vierde Bergboezem in de Beemden van Breda. Een gebied met nieuwe natuur dicht bij huis aan de andere kant van de Mark dat is vergraven voor extra waterberging om Breda droge voeten te laten houden. Door de vergraving is het een uniek natuurgebied geworden voor vogels die wel van natte voeten houden.

Meer info over de Vierde bergboezem, waaronder inrichtingskaartjes met wandel- en fietspaden, is te vinden op www.vierdebergboezem.nl

Vertrek om 09.00 uur vanaf Parkgebouw De Liniehof. Terug: 15.00 uur

Natuurontwikkeling in de Terheijdense Binnenpolder

Er zijn heel wat sceptici die met argusogen de natuurontwikkeling in de Terheijdense Binnenpolder volgen, maar inmiddels is deze oude 'Zeggepolder' een bezoekje meer dan waard!

Vooraf onze plaatselijke landbouwers zagen weinig heil in al het graafwerk en grondverzet, waar jarenlang hard op was gewerkt om een goed bewerkbare en vruchtbare bouwvoor voor elkaar te krijgen.

Vroeger, zoals al veel gememoreerd in de Roerdomp, werd door Jac. P. Thijsse en zijn volgelingen de Binnenpolder het rijkste natuurgebied van Holland genoemd. Kunnen die tijden herleven?

Met een bezoek op een warme voorjaarsdag in mei moeten we toch wel bevestigen dat die natuurontwikkeling de goede kant op gaat. Aangezien we 'bloemplantjeskijkers' zijn, waren we aangenaam verrast met plakaten moeraskartelblad die we op de afgeplagde delen in bloei zagen staan. Roze wolken met bloeiende echte koekoeksbloemen en witte vlekken veenpluis.

Even gegoogled en we zien dat Ad Wagenmakers van buurtvereniging de Waerdman als zegge- en russenexpert in het plagproefstuk aan de noordkant van Terheijden, de uiterst zeldzame veenzegge heeft gedetermineerd. Die komt vast ook terug in de Binnenpolder.

Daarna zien we op de slikken van de petgaten grutto's, een tureluur, de kleine plevier en de zwarte ruit. Boven ons hoofd een vaste bewoner, de boomvalk die in de lucht een sappige net gevangen libel verorbert.

Op een SBB hek twee net uitgevlogen roodborsttapuiten die op enkele meters te benaderen zijn, omdat die sufferds nog nooit zulke rare wezens hadden gezien. Hun ouders compleet in paniek.

Staatsbosbeheer: gefeliciteerd! Nu de rest nog inrichten als staatssecretaris Bleker bij zinnen is gekomen.

Moeraskartelblad in de Terheijdense Binnenpolder

Het moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*) staat op de Nederlandse Rode Lijst als vrij zeldzaam en zeer sterk afgenomen.

De Latijnse naam is ook wel aardig: *Pedicularis* komt van *pediculus* = luis en *palustris* = moeras. In het Duits heet het plantje dan ook Sumpfläusekraut, ofwel het moeras-luizenkruid, omdat het aftreksel gebruikt werd om luizen bij het vee te bestrijden, want het dood insecten.

Moeraskartelblad is een halfparasiet. De plant beschikt over bladgroen en zou daardoor in staat moeten zijn om zijn eigen boontjes te doppen als het gaat om de voedselvoorziening. Kartelblad kaapt echter voor een deel van zijn voedingsstoffen weg bij de grassen die in de buurt.

Onder de grond vergroeien de wortels van het kartelblad met die van de grassen, waarbij de sapstromen van de grasplant worden afgetapt voor eigen gerief.

Dit levert het kartelblad niet alleen extra voedsel op. Het zorgt er bovendien voor dat de omringende grassen aanmerkelijk aan vitaliteit inboeten. De parasitaire eigenschappen verzekeren de plant van het beste plekje onder de zon.

Allerlei andere bloemen, zoals egelboterbloem, echte koekoeksbloem en dotterbloem weten te profiteren van de verminderde grasgroei. Planten die wij bij ons bezoek aan de Terheijdense Binnenpolder eveneens aantreffen. Waar kartelblad groeit is meer bloemenweelde.

In de buurt van Drimmelen komt het moeraskartelblad o.a. voor in de Kornse Boezem bij Dussen en in het slagenlandschap van Sprang-Capelle.

Het moeraskartelblad zagen we vorig jaar ook in de botanisch zeer rijke natte polders van de Zouweboezem bij Ameide. Als dat gebied het voorbeeld is voor de toekomstige flora van de Binnenpolder dan gaan we nog een leuke serie ontdekkingen krijgen van bijzondere en zeldzame plantensoorten die uit de oude zaadbank kunnen opkomen.

Nestvloten visdief gelegd in het Gat van den Ham

Het Coördinatiepunt Landschapsbeheer van Brabants Landschap had ons nog een subsidie beloofd van € 500,00 voor het maken van een aantal experimentele visdiefvloten. Aan het werk dus!

Henk Rennings vond tot zijn verassing in zijn garage een aantal forse platen tempex. Een grote houten pallet gesloopt en daarna gezamenlijk met de Stoopies junior een drietal stevige vloten in elkaar gezet.

De vloten zijn uitgelegd in het nieuwe natuurontwikkelingsdeel van het Gat van den Ham door de 'Mannen in Waadpakken', terwijl de visdieven (Sterna hirundo) langs hen vlogen. Het vlot is bekleed met 1 zak grind en 2 zakken schelpen voor een natuurlijke broedplek. Als schuilplaats voor de pullen zijn 2 drainagebuizen op de vloten gelegd. Foto: Ankie Stoop, 14 mei 2011

We hebben ons als natuurclub ook verplicht om minstens 3 jaar lang een poging te doen om zwarte sterns (*Chlidonias niger*) een mogelijkheid te bieden om tot broeden te komen.

De door Henk Rennings gefabriceerde vlotjes zijn dit voorjaar uitgelegd door Wim Bijleveld en Chiel Camping in de Vloedspui, een afgesloten arm van het Gat van den Ham. Komisch gezicht, die 2 mannen van groot formaat in een klein rattenvangersbootje. Daar hebben ze vast geen foto's van... Nu maar duimen voor de putspreeuwen en visdieven!

Bestuurlijke informatie

Vereniging Madese NatuurVrienden

Website: www.MadeseNatuurVrienden.nl

E-mail: mnv@MadeseNatuurVrienden.nl

Voorzitter, Parkbeheerder en Biesbosch	Arjen Stoop Adriaan Aertszoonstraat 6 4931 RZ Geertruidenberg stoop@ankieenarjen.demon.nl	0162-517965
Secretaresse, Programma en Natuureducatie	Ankie Stoop - Siemons Adriaan Aertszoonstraat 6 4931 RZ Geertruidenberg stoop@ankieenarjen.demon.nl	0162-517965
Penningmeester	Wim Bijleveld Antwerpsestraat 55 4921 DD Made wjcbijleveld@hotmail.com	0162-686691
Hoofdredacteur, Website, Werkgroep Multimedia, NP De Biesbosch/V&E	Ger Luijten Vuchtschootseweg 20 4838 GJ Breda mnv@MadeseNatuurVrienden.nl	076-8880552
Adviseur Ruimtelijke Ordening en Milieu	Ilse Nelisse - Rovers Prinsenvolderstraat 43 4921 KT Made ilserovers@zonnet.nl	0162-681403

Stichting Liniehof

Parkgebouw Liniehof	Kievitsstraat 3, 4921 VV Made Telefonisch alleen bij gebruik.	06-50942814
Coördinator Parkgebouw	Martien Boelaars Haasdijk 39, 4921 CK Made inemart@casema.nl	0162-683570

